

המשימה: להפיל את המחיצות

בתפילת ה'הושענות' אנו מפילים את המחיצות בין יהודי אחד לשני, וכשאנו נתאחד בינינו אלוקים יושיע אותנו.

ההקפות והכיבוש

כולנו שמענו על המריבה שאירעה במהלך יום הכיפורים בתל אביב. האמת שלא רציתי לדבר על כך, כי על הדברים שבאמת כואבים לאדם הוא מעדיף שלא לדבר. אבל העניין הוא שמה שקורה בארץ הקודש זוהי הבעיה שלנו. בחג הסוכות שהיום התחלנו לחגוג אותו, יש מסר שיכול לחזק אותנו בעת הזאת.

אחת התפילות והמנהגים היפים של סוכות זוהי תפילת ה"הושענות". אנו לוקחים את הלולב והאתרוג (לא בשבת) ומקיפים את בימת הקריאה שעליה עומד אדם עם ספר תורה בידיו ואומרים את התפילה שנקראת "הושענות".

המקור של התפילה הזאת מגיע מבית המקדש. המשנה במסכת סוכה (ד,ה) מספרת: בזמן שבית המקדש היה קיים היו נוהגים לרדת למקום שנקרא מוצא, לא הרחק מירושלים, ומשם היו מלקטים ערבות, מביאים אותם להר הבית וזוקפים אותם בצידי המזבח. בכל יום מחג הסוכות היו הכוהנים מקיפים את המזבח עם לולב ואתרוג בידיהם ואומרים "אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא". זה חלק מתפילת ההלל. לפי רבי יהודה היו אומרים "אני והו הושיעה נא".

תקנו חכמים "זכר למקדש" שבכל יום בבית הכנסת לוקחים את הלולב והאתרוג ומקיפים את הבימה ואומרים את שני התחינות מהמשנה, גם "אנא ה' הושיעה נא" וגם "אני והוא הושיעה נא".

המנהג להקיף את הבימה כל יום מימי חג הסוכות פעם אחת, וביום

השביעי של סוכות [?] הושענא רבא שבע פעמים, מזכיר לנו משהו מאוד מוכר.

כשיהושע כבש את יריחו הוא הקיף את חומות יריחו פעם אחת בכל יום ובשבת הקיף את החומות שבע פעמים וחומות יריחו נפלו תחתיהם. המקור לכך שזוהי הסיבה להקפות של הושענות הוא מהירושלמי במס' סוכה "אמר רבי אחא זכר ליריחו".

עמו אנכי בצרה

השאלה היא איזה מחיצות אנו מנסים להפיל בחג הסוכות.

את התשובה לכך אולי נמצא במילים הלא רגילות "אני והו הושיעה נא". את הפסוק "אנא ה' הושיעה נא" אנו מכירים והוא לקוח מספר תהלים (פרק קי"ח) שאנו אומרים בתפילת ההלל, וכשמגיעים למילים הללו כולם מכריזים אותם בקול ובהתלהבות, כי אנו מבקשים מהקב"ה שיושיע אותנו. אבל מהו פירוש המילים "אני והו", מי זה הוא?

מובא בירושלמי, שזה הולך על הקב"ה, כמו שנאמר "עמו אנכי בצרה", שהקב"ה נמצא ביחד עם ישראל בגלות. הדוגמה לכך היא מהסיפור של הסנה הבוער. הפעם הראשונה שה' התגלה למשה הייתה בסנה הבוער. נשאלת השאלה מדוע הוא לא דיבר איתו כמו בפעמים הבאות, בלי סנה אלא בליבו פנימה? אומר רש"י: "מתוך הסנה ולא אילן אחר משום עמו אנכי בצרה" (שמות ג, ב). הקב"ה רצה להראות למשה שהוא כביכול סובל יחד עם ישראל בגלות מצרים.

וכפי שהרבי ציטט פעמים רבות את הפסוק "בכל צרתם לו צר", שהקב"ה סובל ביחד עם עם ישראל והולך איתם יחד לגלות. הרבי גם הביא את דברי רשב"י שאומר "שבכל מקום שגלו ישראל גלתה שכינה עמהם", ואם כן אנו מבקשים מהקב"ה שיגאל אותנו למענו, כי בזה הוא גם גואל את עצמו.

כך גם מתחילה התפילה של הושענות, "הושענא למענך אלוקינו". דהיינו, שהקדוש ברוך הוא יושיע אותנו לא למעננו אלא למענו, וכך אנו אומרים את זה לפי האותיות של הא"ב את הארבע אותיות הראשונות.

ואם כן נמצא לכאורה שאנו מנסים להפיל את המחיצה שמפרידה בין ישראל לקב"ה. כדי שזה יהיה "אני והו", שהקב"ה ירגש את הכאב שלנו ויוציא אותנו מהגלות. אבל איזו מחיצה יש בין עם ישראל לקב"ה, הלוא הגמרא אומרת שאפילו מחיצה של ברזל לא יכולה להפריד בין ישראל לאביהם שבשמים (פסחים פה, ב)?

"לנזוף?! חס וחלילה!"

התשובה לכך אומר הרבי (תו"מ ל"ב ע' 173), זה שהמחיצה היחידה שיכולה להפריד אותנו מהקב"ה זוהי המחיצה שאנו מעמידים בין אדם לרעהו.

בישראל היה חסיד יקר מאוד שקראו לו הרב צבי גרינוולד ע"ה. בשנות החמישים והשישים הוא היה נוסע לקיבוצים ועורך שם ערבי חב"ד. לפי הזמנת הקיבוץ היו מגיעים שנים שלושה חב"דניקים, אחד מהם היה יודע לשיר ניגונים חסידיים, והרב גרינוולד שהיה מרצה בחסד עליון היה מדבר ומספר להם על הרבי, חיי החסידים בכפר חב"ד, על החסידים ברוסיה ועוד. היו אומרים 'לחיים' ואז שרים כמה ניגונים חסידיים.

האווירה הייתה מתחממת והלבבות נפתחים, והם היו מתחילים לשאול שאלות. לערבי חב"ד הללו הייתה הצלחה עצומה.

פעם כשהרב גרינוולד שהה ביחידות אצל הרבי, הוא סיפר לרבי שיש כאלה שנוזפים בו וטוענים שבמקום להיות נחמד ולתת להם מחמאות "תגיד להם את האמת, תן להם בשיניים!", והוא רוצה לדעת מהו הדבר הנכון לעשות.

הרבי ענה לו: "חלילה שתדבר איתם דברים קשים. בזה אתה הרי מעמיד

קיר בינד לבנים. הם הרי רוצים לשמוע על יהדות אז תספר להם מהי יהדות, לצעוק לנזוף ☹ חלילה וחס".

החומה הזאת שמפרידה בין יהודי לחברו היא החומה היחידה שיכולה להפריד בין עם ישראל לקב"ה. כשאנחנו מסתובבים מסביב לבימה אנו רוצים להוריד את החומה שבין יהודי אחד לשני.

ולכן אנו עושים את זה עם הד' מינים שכידוע מסמלים את כל הארבעה סוגים של יהודים. שבכל אחד יש מעלה מסוימת, או אפילו את הערבה שאין בה שום מעלה. ודווקא כשכולם ביחד אפשר לקיים את מצוות ד' מינים.

בנוסף לכך יש לנו את מצוות סוכה. כשאנו מזמינים יהודי אחר לסוכה אנו מורידים את המחיצות שבינינו, וכשאנו מתאחדים עם יהודי שני אנו יכולים להתאחד עם הקב"ה. רק אז יתקיים "אני והו" באותה סירה, "הושיעה נא".